

КНЗ КОР «Васильківський професійний ліцей»

**Розробка уроку
з основ правових знань
на тему: «Права і обов'язки сторін в трудовому
законодавстві.
Робочий час і час відпочинку»**

Викладач історії та правознавства Мамчур В.В.

Васильків, 2016

Тема уроку: Права і обов'язки сторін в трудовому законодавстві.

Робочий час і час відпочинку.

Мета уроку:

Навчальна: ознайомити учнів з правами та обов'язками працівника і роботодавця; поняттям та видами робочого часу і часу відпочинку; змістом дисциплінарної та матеріальної відповідальності працівників.

Розвиваюча: розвивати в учнів вміння працювати з джерелами трудового права, вміти аналізувати правові документи, розглядати проблемні правові ситуації.

Виховна: сприяти формуванню інформаційно-правової, практико-орієнтованої компетентності учнів; виховувати повагу до праці, бажання працювати.

Тип уроку: комбінований урок.

Обладнання і матеріали, література уроку: мультимедійні засоби; схеми та таблиці; роздатковий матеріал (витяг з Кодексу законів про працю); підручник: Гавриш С.Б. Правознавство: Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень)/ С.Б.Гавриш, В.Л.Сутковий, Т.М. Філіпенко. – К.: Генеза, 2010. – С.368-390; Конституція України.

Основні поняття і терміни: трудова дисципліна, робочий час, час відпочинку.

Структура уроку:

- I. Організаційна частина уроку (3 хв.)
- II. Перевірка домашнього завдання (10 хв.)
- III. Актуалізація опорних знань і вмінь учнів (5 хв.)
- IV. Засвоєння нового матеріалу (20 хв.)
- V. Закріплення нового матеріалу (5 хв.)
- VI. Домашнє завдання (2 хв.)

6	Зустріч із потенційним роботодавцем, обговорення змісту роботи, трудових обов'язків, заробітної плати (<i>співбесіда</i>)
7	Самостійна, систематична на власний ризик діяльність з метою одержання прибутків та суспільно-корисних результатів (<i>підприємництво</i>)
16	Угода між працівником і власником підприємства, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу з підляганням внутрішньому трудовому розпорядку, а власник зобов'язується виплачувати робітнику заробітну плату і забезпечувати умови праці (<i>трудовий договір</i>)
5	Вид трудового договору, який укладається на визначений термін за погодженням сторін (<i>строковий</i>)
1	Особлива форма трудового договору, яка укладається лише у письмовій формі для забезпечення умов ініціативності, самостійності, підвищення взаємної відповідальності (<i>контракт</i>)
9	Система оплати праці, при якій оплачується виконаний об'єм роботи та існують спеціальні розцінки (<i>відрядна</i>)
10	Система оплати праці, при якій оплачується час виконання роботи, існують годинні (денні) тарифні ставки (<i>погодинна</i>)
3	Поєднання кількох посад у межах однієї організації (<i>суміщення</i>)
13	Поєднання однієї основної та однієї додаткової роботи (<i>сумісництво</i>)
14	Дотримання робітниками встановленого внутрішнього розпорядку (час приходу на роботу, тривалість робочого дня, раціональне використання робочого часу, виконання розпоряджень керівництва) – трудова (<i>дисципліна</i>)
11	Одна з підстав для того, щоб роботодавець за власною ініціативою розірвав трудовий договір (<i>прогул</i>)
12	Добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання) – (<i>профспілка</i>)
4	Час відпочинку, який обчислюється в календарних днях і надається працівникам із збереженням місця роботи і заробітної плати (<i>відпустка</i>)

III. Актуалізація опорних знань і вмінь учнів

Права та обов'язки робітника та роботодавця

Викладач: Особливістю будь якого трудового договору є трудова дисципліна.

Трудова дисципліна це - це сукупність правил, які регулюють поведінку учасників трудових відносин, зокрема їх обов'язки.

Запорукою нормальної трудової дисципліни є знання сторонами трудового процесу своїх обов'язків.

Робота з підручником. В підручнику ст. 385 перегляньте схему обов'язків працівника і роботодавця.

Бесіда

1. Як, на вашу думку, працівники дізнаються про свої права та обов'язки на підприємстві? (В основному за трудовим договором або в усній формі).

2. До чого може призвести відсутність чіткої дисципліни? (До дезорганізації виробництва і невиконання мети і цілей підприємства, зниження обсягів виробництва).

IV. Засвоєння нового матеріалу

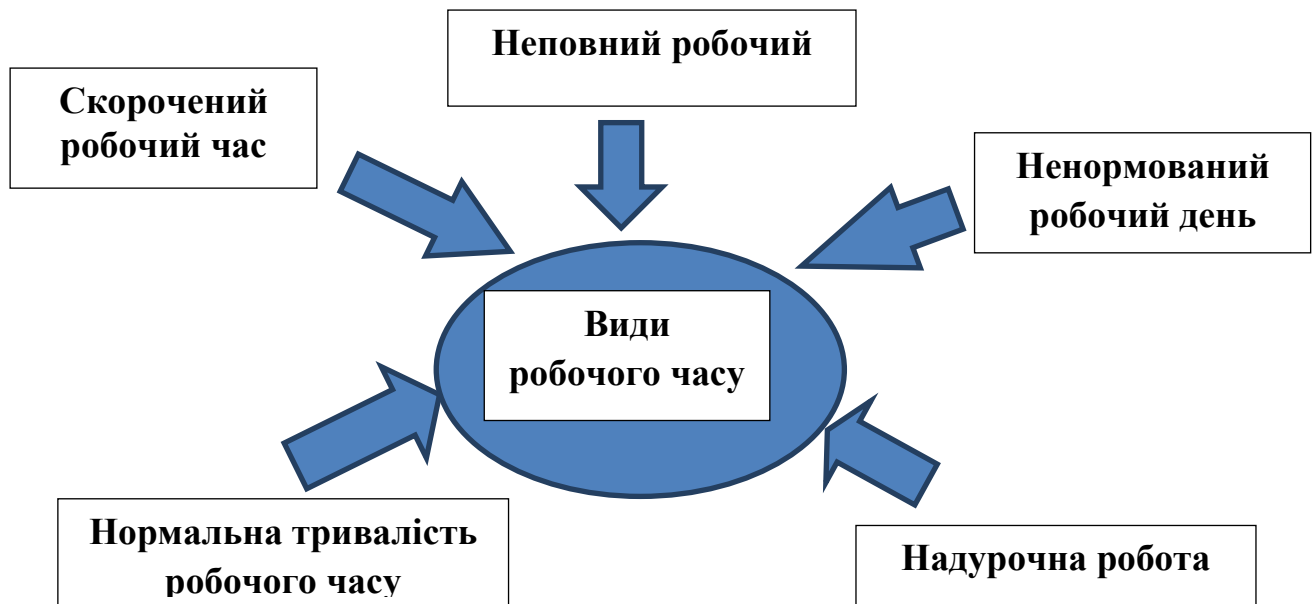
Викладач: Дотримання дисципліни неможливе без чіткого графіку роботи. Для цього в законодавстві існують чіткі рамки робочого часу та часу відпочинку.

1. Робочий час працівника.

Пояснення вчителя з опорою на схему «*Види робочого часу*»

Ст.45 Конституції України гарантує кожному право на відпочинок, а тому питання щодо робочого часу та часу відпочинку досить чітко врегульовані чинним трудовим законодавством із метою реалізації та захисту права працюючих.

Робочим часом вважається час, протягом якого працівник повинен виконувати свої трудові обов'язки згідно з чинним законодавством про працю, правилами внутрішнього трудового розпорядку і колективним, трудовим договором. Види робочого часу визначені законодавством України.

Робота в групах

Група I – опрацювати витяг із Кодексу законів про працю ст.51,53,54 (С.211-212 вказаного підручника);

Група II – проаналізувати таблицю «Скорочений і неповний робочий час» С.212

Вивчивши матеріал підручника, учні називають відмінності між скороченим і неповним робочим часом за критеріями:

- кому надається;
- обов'язковість надання;
- ступінь зменшення робочого часу;
- час надання;
- розмір заробітної плати.

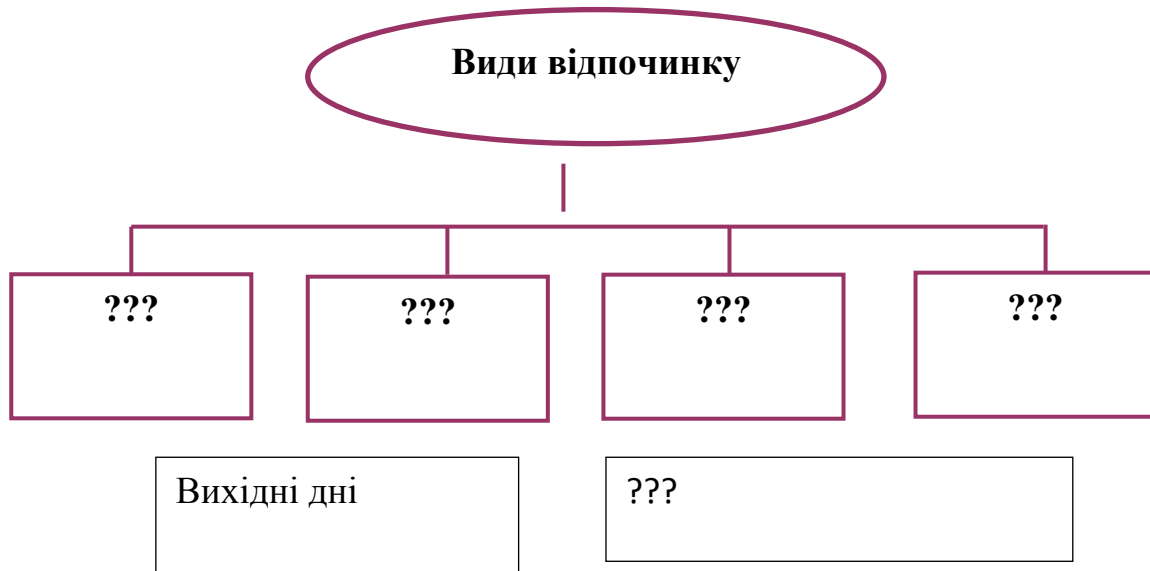
2. Право на відпочинок.

Викладач зачитує ст. 45 Конституції України: Кожен, хто працює, має право на відпочинок. Це право забезпечується наданням днів щотижневого відпочинку, а також оплачуваної щорічної відпустки, встановленням скороченого робочого дня щодо окремих професій і виробництв, скороченої тривалості роботи у нічний час. Максимальна тривалість робочого часу,

мінімальна тривалість відпочинку та оплачуваної щорічної відпустки, вихідні та святкові дні, а також інші умови здійснення цього права визначаються законом.

Завдання

– спираючись на свої знання з курсу «Правознавство (практичний курс)» 9 клас та основі положення ст. 45 Конституції України доповніть схему «*Види відпочинку*»

Робота з документом в групах (Додаток 2.)

Група I – опрацювати ст. 67 Кодексу законів про працю та назвати кількість вихідних днів і порядок їх можливого перенесення.

Група II – опрацювати ст.73 Кодексу законів про працю, визначити святкові і неробочі дні в Україні з врахуванням нововведених(14 жовтня – День захисника Вітчизни).

Група III – опрацювати ст. 75,76 Кодексу законів про працю, назвати тривалість щорічної обов’язкової відпустки працюючих, залежно від місця роботи, складності виконуваних робіт і віку працюючих.

Група IV – працювати ст. 66 і 70 Кодексу законів про працю. Розказати про вимоги до надання перерв для відпочинку і харчування.

Після роботи з документами учням пропонується переглянути відеоролик «Кількість годин відпочинку в різних країнах світу» (Додаток 3.)

V. Закріплення нового матеріалу

Для узагальнення вивченого матеріалу пропонується учням розібрати проблемні ситуації. Мультимедійна презентація (Додаток1.)

Пропоновані ситуації

Задача № 1

При прийомі на роботу 17-річної Ликової адміністрація вимагала довідку про проходження медичного огляду у відомчій поліклініці. Ликова відмовилась проходити медогляд, заявивши, що в неї стан здоров'я гарний і в медогляді потреби не має. Після цього у відділі кадрів відмовились оформляти Ликову на роботу. Ликова вважає таку відмову незаконною.

Чи згодні Ви з нею? Свою відповідь обґрунтуйте.

Відповідь:

Хто підлягає обов'язковому медогляду?

Медичний огляд обов'язковий для наступних категорій працівників:

- зайнятих на важких роботах;
- на роботах зі шкідливими чи небезпечними умовами праці;
- на роботах, де є потреба у професійному доборі;
- осіб віком до 21 року (незалежно від професії та виду діяльності).

Задача № 2

16-річний Веренько був прийнятий на роботу 1 лютого 2007р. Наказом про прийом на роботу йому було встановлено випробування до 1 березня 2007р. 7 березня він був звільнений з роботи як такий, що не витримав випробування.

Чи відповідає звільнення Веренька закону? Відповідь обґрунтуйте.

Відповідь:

КЗпП. Стаття 26. Випробування не встановлюється при прийнятті на роботу: осіб, які не досягли вісімнадцяти років; молодих робітників після закінчення професійних навчально-виховних закладів; молодих спеціалістів після закінчення вищих навчальних закладів; осіб, звільнених у запас з

військової чи альтернативної (невійськової) служби; інвалідів, направлених на роботу відповідно до рекомендації медико-соціальної експертизи.

Стаття 27. Строк випробування при прийнятті на роботу. Строк випробування при прийнятті на роботу, якщо інше не встановлено законодавством України, не може перевищувати трьох місяців, а в окремих випадках, за погодженням з відповідним комітетом профспілки, - шести місяців. Строк випробування при прийнятті на роботу робітників не може перевищувати одного місяця.

Задача № 3

16-річний учень середньої школи Лекарь влаштувався помічником продавця в магазині з 20 січня 2007 року. Власником йому було встановлено 40-годинний робочий тиждень. Лекарь поцікавився у свого друга, що навчається на юридичному факультеті, чи правильне рішення прийняв власник магазину і чи відповідають дії власника магазину нормам трудового законодавства?

Яку відповідь він отримає?

Відповідь:

Для працівників віком від 16 до 18 років встановлюється скорочений робочий час - 36 годин на тиждень.

VI. Домашнє завдання

Опрацювати § 29,30 підручника.

Робота в парах. Скласти трудовий договір.